

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda yer alan sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın **Fuat OKTAY** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 99. maddeleri gereğince **yazılı** olarak yanıtlanmasını saygıyla dilerim. **03.03.2021**

Prof. Dr. Kamil Okyay SINDIR

İzmir Milletvekili

Maden, Cumhuriyetin ilanından sonra 1924 yılında yapılan idari yapılandırma ile vilayet statüsü kazanmış, 1927 yılında ise Elazığ iline bağlı bir ilçe olmuştur. Maden ilçesi 1938 yılında inşa edilmiş ve açılmış olan bakır maden fabrikasıyla modern teknoloji ile buluşan ve ülkemize önemli katkıları olan sanayi kenti olmuştur.

1980'li yıllarda nüfusu 28 binlere kadar çıkan ilçe, sosyal kültürel faaliyetler açısından da ülkemizin önemli ilçelerinden biri olmuştur. 1990 yılında Bakır fabrikasının yeterli bakır olmaması gerekçesiyle kapanmasının ardından çalışanlar başka yerlere nakledilmiş bazıları da emekli edilmişlerdir.

Her ne kadar bakır yok denilse de 1995-2005 yılları arasında bakır çıkartılmak üzere Beroner adlı özel bir firmaya kiraya verilmiş, 2007 yılında ise özelleştirmeye Yıldızlar Holding firmasına devredilmiştir.

Özelleştirmenin ardından fabrikayı devralan şirket sanki fabrikayı değil de bölgeyi satın almışçasına davranışlarda bulunmuştur. Bakır çıkartmak için çok fazla dinamit patlatılmış, çıkan hafriyatlar bölgede yaşayan yurttaşların yaşam alanlarını da içine alan yerlerde binaların arkasına, doğanın ve çevrenin göreceği zarar da düşünülmeden gelişi güzel dökülmüştür.

Şiddetli ve sık patlatılan dinamitlerin ardından bölgede doğal olmayan heyelanlar oluşmaya başlamış, yurttaşların evleri ile kamu binalarında çatlaklar oluşmuş, hatta ilçenin girişini sağlayan tarihi açıdan da önemine sahip olan Selçuklu döneminde inşa edilen Maden Köprüsü yıkılmıştır.

Maden'in önemli tarihi eserlerinden bazıları 1895 yılında yapılan Hükümet Konağı, 1899 yılında tamamlanan Saat Kulesi, 1872 yılında yapılan Camii-Kebir Camii ve minaresi ile Selçuklu döneminde yapılan ama yıkılmış olan Maden Köprüsüdür.

42907

Açıkladığım nedenlerle bölgede yapmış olduğum incelemenin ardından ülkemizin önemli ilçelerinden olan Maden'in tekrar eski güzel günlerine kavuşabilmesini ve bu bağlamda aşağıda yazılı yer alan sorularımın yanıtlanmasını saygıyla dilerim:

1. Önergenin verildiği tarih itibariyle bölgede yaşayan yurttaşlarımızın sayısı ve ekonomik durumları nedir? İlçede ki kamu/özel çalışan sayısı ve nüfus artış/azalış oranları nedir?
2. Bölgede ki bakır madeni devletimiz tarafından çıkartıldığında hiçbir sıkıntı olmazken hatta bölgeye olumlu katkısı olmuşken, özel firmaya kiralandığında ve devredildiğinde neden olumsuz katkısı olmuştur?
3. 1995-2005 yılında Beroner adlı özel bir firmaya kiralanmış olan fabrikanın çevreye ve doğaya verdiği tahribat nedir? 1995-2005 yılları arasında bölgede zarar görmüş olan kamu/özel yapı miktarı nedir? Yapılan bir şikayet/dilekçe var mıdır? Varsa yapılmış olan işlem nedir? Firmaya kesilen ceza veya yaptırım olmuş mudur?
4. 2007 yılında da özelleştirme kapsamında Yıldızlar Holdinge devredilmiş olan alanda, firma tarafından bölgeye ciddi zararlar verdiği bilinmektedir. Firma hakkında tarafınıza ve/veya ilgili makamlara yapılan şikayet/talep dilekçesi var mıdır? Varsa bunlar hakkında yapılan işlem nedir?
5. Bölge sakinleri, özel firma tarafından yaşam alanlarına hafriyat döküldüğünü, sık ve şiddetli patlamalar nedeniyle heyelan oluştuğunu söylemektedir. Firmanın doğaya ve yurttaşlarımızın yaşam alanlarına gelişi güzel dökmüş olduğu hafriyata neden müsaade edilmektedir? Firmaya bu konuda uyarı ya da cezai yaptırım yapılmış mıdır? Yapılmamışsa nedeni nedir?
6. Bakır madeni işleten Yıldızlar Holding'in maden işletme ruhsatı alanının genişletilmesi için veya yeni/ek ruhsat başvurusu bulunmakta mıdır?
7. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından 04/01/2018 tarih ve 80018 sayılı makam oluru ile mahallinde tetkik için gönderilmiş heyet raporuna istinaden, sorumlu firmanın 6 ay içinde hafriyatları kaldırması, 3 aylık dönemlerle tetkik edilmesi ve uygunsuzluk tespit edildiği takdirde sözleşmenin feshedileceği bildirilmiştir. Buna rağmen yazının uygulamaya koyulmamasının nedeni nedir? Bölgede ki hafriyat nedeniyle heyelan tehdidi devam etmektedir. Hafriyatın kaldırılması ne zaman sağlanacaktır? Bu yönde yapılan bir çalışma var mıdır?
8. Enerji Bakanlığının yazısında belirtilen önlemlerden hiçbirisi uygulamaya koyulmadığı gibi bir de yurttaşlarımızdan ata topraklarını/bölgeyi terk etmeleri istenmiştir. Bunun nedeni nedir? Devlet yurttaşlarını özel bir firmaya tercih mi etmektedir?

9. Bakır cevheri atıklarının döküldüğü yerde patlatılan dinamitler nedeniyle tarihi öneme sahip Selçuklu döneminde inşa edilen ve ilçenin girişini sağlayan Maden Köprüsü yıkılmıştır. Tarihi öneme sahip köprüye özel bir firma tarafından geri dönülmez bir şekilde zarar verilmiştir. Bunun için firmaya bir cezai müeyyide uygulanmış mıdır? İlçenin girişine köprü ne zaman yapılacaktır?
10. 1872 yılında inşa edilen Camii Kebir adlı tarihi caminin minaresi de patlamalar nedeniyle zarar görmüş ve risk altındadır. Caminin korunması ve restore edilmesi için bir ödenek ayrılmış mıdır? Restorasyonu ne zaman gerçekleştirilecektir?
11. 1895 yılında inşa edilen tarihi Hükümet Konağı da patlamalar nedeniyle zarar görmüştür. Bu nedenle kaymakamlık başka bir yere taşınmıştır. Tarihi Hükümet Konağı ne zaman restore edilecektir? Burası için ayrılmış bir ödenek var mıdır? Ödenek ayrılmamışsa nedeni nedir? Kaymakamlık ne zaman tarihi binasına kavuşacaktır?
12. 1899 yılında inşa edilen tarihi Saat Kulesi de zarar gören bir diğer yapılarındandır. Restorasyonu ve korunması için ödenek ayrılmış mıdır? Restorasyonu ne zaman gerçekleştirilecektir?
13. Firmanın bölgeye verdiği zarar her geçen gün artmaktadır. Bölgede ilgili kurum/kuruluşlar tarafından yapılan bir inceleme olmuş mudur? Zarar tespit çalışması yapılmış mıdır? Çok sayıda zarar gören konut ve iş yerlerinin durumu ne olacaktır? Zarar firma tarafından mı karşılanacaktır?
14. Konut ve işyerlerinin dışında bir çok kamu binası (belediye binası, okul, cami, personel lojmanları, sosyal kültürel tesisler) zarar görmüş ya da yıkılmıştır. Bunların yerine yenisi yapılacak mıdır? Yapılan bu binaların bedeli firma tarafından karşılanacak mıdır?
15. Eskiden olduğu gibi devletimiz tarafından işletilecek olan madenin ekonomimize olduğu gibi doğanın tekrar kendine gelmesi için de önemi ortadır. Bölgenin havasına, suyunu, çevresine, doğasına hatta ve hatta bölge sakinlerine bile zararı açık olan bu firmanın kamulaştırılması ne zaman yapılacaktır?
16. Bir başka iddia ise bölge sakinlerinin başka bir bölgeye taşınmak istenmesidir. Bölge sakinlerinin başka bir bölgeye taşınacağı iddiaları doğru mudur? Doğruysa bu bölge neresidir? Bölgede yaşayan yurttaşlarımız haklı olarak ata topraklarından başka bir yere taşınmak istememektedirler. Bölge sakinlerine taşınmayı isteyip istemedikleri sorulmuş mudur?